

POZDRAJ BÓH ČASOPÍS EVANGELSKÝCH SERBOW

11. číslo

Buděšin, novembra 1974

Létník 24

Hrono na nazývauik 1974

Bóh praji: Ja činju wšo nowe

Zjew. Jana 21,5

Tuto hrono swj. Pisma bě tema 4. zhromadzízny Ekumenické rady cyrkwiowej 1969 w Uppsalá. Tam přednošowaše metropolit Ignatius z Latakia wot grjeksko-prawosławneho patriarchata Antiochije wo nim. To drje je znamjo za to, zo je tole slovo wažne wuprjenje wěry w našim času — haj, poprawom bych dyrbjal pisać „hač do našeho časa“, přetož wažne je hižom prjedy bylo.

Ja činju wšo nowe — to je jeničke slovo w knize Zjew. Jana, kiž Bóh sam praji. Hewak rěča w tutej knize hlosy z njebjes abo jandželjo abo Chrystus wězo w Božim nadawku. Tuto slovo — měsačne hrono na november 1974 — ma z tym swoju wosebitu wažnosć, zo Bóh tu sam rěči. Što chce nam prajić?

Bóh sam čini wšo nowe. Kaž je Bóh na spočatku wšo stvoril (I. Mójz. 1, 1), wuńdže tež nowa stvörba wot njeho. Nowa stvörba je nuzna, dokelž je Boži dobrý svět přez čłowjeski hréch skaženy.

Bóh sam čini wšo nowe — nic čłowjek! Tež my křescenjo njewobnowimy svět, tež nic po Božich postajenjach.

Bóh sam čini wšo nowe! Ale što čini wón nowe, a hdy so to stanje?

Najbole myslimy na wobnowjenje světa přez Boha w přichodže, snano při zasopřindženju Chrystusa. Božé slovo pak nas najprjedy do přichoda njepokazuje, ale do zaňdženosće. Bóh je svoje slabjenje: Ja chcu nowu wěc sčiní (Jez. 43,19) hižo započal spjelnić — přez Jezusa Chrystusa. Přetož k wobnowjenju slúša tež, zo so wšo preč wza, štož čłowjeka wot Boha dželi: hréch a zla mōc. To čłowjek ze swojeje mocy njemόže dokonjeć, ale to je Jezus Chrystus činil. Wón je naše hréchi njesť a je chlostanje na so wzal — smjerć. Tuž Jezusowa smjerć za nas rěka: My smy zaso z Bohom wujednani. Bóh sam, kiž je nam Jezus Chrystusa pôslal, je to zmôžnil. Jezus Chrystus njeje w smjerći wostal, ale Bóh je jeho ze smjerće zbudžil. Tak bu zle přewinjene, a my mamy nadžiju, zo naše zjednočenstvo z Bohom nihdy wjace njezánde.

Nětko placi: Je-li štō w Chrystusu, tón je nowe stvörjenje; to stare je so minylo, hlej wšitko je so nowe sčinilo. (2. Kor. 5,17). My chcemy to prawje čitać: tón je — tón je hižom nětko a nic hakle w přichodže — nowe stvörjenje. Přiklá-

dow za to, kak so čłowjekojo stachu z „nowym stworjenjom“, dokelž běchu „w Chrystusu“, je nadosć. Checemy sebi jenož na někotrych pomyslić, wo kotrychž Nowy Zakon powěda. Tak na příklad na Pětra, kotryž swojego Knjeza zaprě a jako „nowe stvörjenje“ na swjatkach připosluharjam zmužiće praješe: Wy sée Chrystusa na kríž přibili a morili, ale Bóh je jeho z mortwych zbudžil. Saul přesčehowaše křesčanow. Tón samsny čłowjek jako Pawoł bě předar ewangelijsa. Jezusowi wučomnicy běchu w tamnej nocy z bojošć wšitcy rozčekali, ale jako „nowe stvörjenja“ so zjawnje ke Chrystusej wuznawachu njebodo so jastwa a smjerće. Woprawdze, tu je so něšto přeměnilo, wobnowiło. To bě wot Boha přišlo, nic wot čłowjekow.

Tak můžeme prajić: To nowe je Bóh započal ze smjerću a horjestanjenjom Jezusa Chrystusa. Nětko njetrjeba wjace njepřečelstvo być mjez nami a Bohom, ale nětko můžeme Bože džeci być. W lisicē na Galatiskich (3,26) rěka: Wy sée w šitce Bože džeci přez wěru w Jezusu Chrystusu. W Chrystusu je tež Bóh „pri nas tudy“. Tu započenje Bóh naše wumōženje.

To je započatk, ale nic hišće dospolne wumōženje a dospolne zjednočenstvo z Bohom. Naše hrono pokaza nas do wěčnosće. Tuton přichod dospolneho zjednočenstva z Bohom je wěsty, dokelž je so hižom započal.

Što to za nas rěka?

Přez křčenicu smy do noweho světa přesadženi. Křčenica je poskićenje wumōženja přez Chrystusa — zbožnosć a zjednočenstvo z Bohom.

Tak čini Bóh wšo nowe, nic my. Tuton Boži skutk mamy připoznać. Bóh nas awtomatisce nječini „nowe stvörjenje“ — to rěka: nic bjez našeje wěry. Wěra je nuzna za naše wobnowjenje. To je tón jenički puć wumōženje z hrécha a wšeho zleho, z Božeho hněwa a wěčneje zahuby.

Hdyž přijimamy Božu hnadu, potom so tež naše žiwjenje přeměni. Potom smy my „nowe stvörjenje“. Potom mamy wjesolu nadžiju, hdyž snadž tež hewak w žiwjenju ničo k smjeću nimamy. Potom ma naše žiwjenje zaměr, kiž je wjetši hač wšitke nuzy a bědy: dospolne zjednočenstvo z Bohom.

Za to je Bóh wšo činil.

Albert-Hrodžiščanski

Bóh je lubosc

W běhu tutoho cyrkwienskeho lěta 1973/74 smy so na zakladže svojich předowanských tekstow, kotrež běchu z japoštołskich listow wzate, wjeli zaběrali z luboséu. 13. njezdželu po swjatej Trojicy (8. septembra) nam njedželski tekst I. Jana 4, 7–16 poda zasadne myslé wo lubosci. Njech so toho na koncu cyrkwienskeho lěta hišće raz dopominamy.

Bóh je lubosc — a nic swjata surovnost, kotař njesmilne hréšnika, chlosta,

Bóh je lubosc. Wón njeje jenož stvoriel světa, kotrež by nětk ze zymnym zajimom přihladował, kak so jeho stvörba dale wuwiwa.

Bóh je lubosc. Wón pomha. Wón je čłowjekam wutrobnje přichileny. Bóh chce, zo bychmy so mjez sobu lubowali.

Štóż lubuje, tón je z Boha narodženy, tón je wěrjacy křesčan, tón je Bohu blisko.

Wy najlubši, lubujmy so mjez sobu!

Tak nas napomina Božé slovo. Bóh ma swoje spodobanje, hdyž je lubosc mjez nami, hdyž mamy so mjez sobu rady. To je zbožowne bohatstwo našeho žiwjenja, hdyž maš čłowjeka při sebi,

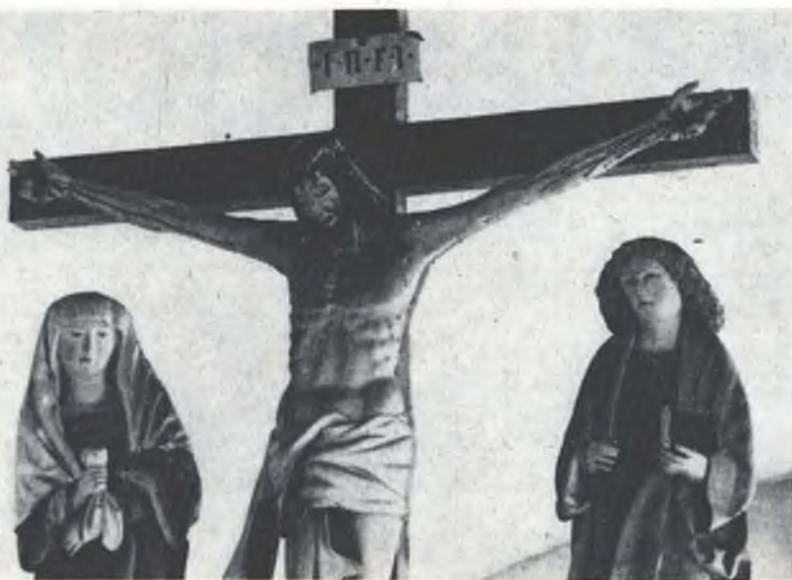
kotrež so tebi lubi, kotrež je z tobou dobročiwy, kotrež z tobou stajne derje měni, kotrež ma k tebi dowěru, na kotrehož možeš so přeco spušćeć, z kotrymž možeš wutrobnje rěčeć, kotrež ma za tebje zrozumjenje a kotrehož ty rozumiš.

Tajka lubosc je žorlo wjesela a nowych mocow w stysknych hodžinach.

Bóh je lubosc. W lutej lubosci a smilnosći ja nam pôslal swojeho jeničkeho narodženého Syna,

zo by wón byl naš Wumóznik, zo by wón byl zjednanje za naše hréchi.

Što je woprawdžita, njechablässa, nješebična lubosc, to můžeme pola Jezusa wuknyc. We wšich jeho předowanjach widzimy jeho wutrobnje přichilenosć k čłowjekam. Wón jich napominaše k dobremu, jich troštowaše a jich dowjedże na puć žiwje-

Chrystus je za nas wumrēt a na třeći džen zaso stanyl z mortwych. Tež nam drje so při rowach styska, ale my mamy nadžiu.

nja. Hłodnych wón nasyći, chorych hoješe, slepym da widżenie a zaslepjonym dopokaza jich njeprawdu. Hrěšnikow wón njezasudzi, ale w swojej smilnosći wotewri jim puć do noweho, čisteho žiwenja. Štož so zanuri do Jězusowych mysłow a skutkow, dyrbi jeho lubo měć, dokelž je wón čłowjekow lubował.

Štož so wot Jězusa da powucić, tón dyrbi tež z čłowjekami derje měnić. Tuž lubujmy Boha čłowjeka dla.

A lubujmy čłowjekow Boha dla. Tych čłowjekow lubować, kotriž nam njejsu sympathics, kotruchž nichto lubo nima, to je lubosc, kotař so sama wot so njerozumi. Přeciwo tajkej lubosći so naša natura spjećeuje. Wona pak je krónowanje nadobneje duše. Božedla

njesměmy nimo hórkich, zajédojčených, čmowych hić njehladajo na jich stysknu samotu. Wězo su sami wina na swojej nuzu. Čehodla su tak škropawi? Čehodla njemôža kusk přečelníši być? Haj, čehodla njemôža — to džen je tón problem. Jelizo jim nichton njeponma, wostanu dale w jastwje swojeje małeje wutrobički a wobskoržu ja w swojej hórkosci wšon swět — tež tebje, a to z wěstym prawom.

Bóh chce, zo by wšitkim čłowjekam pomchane było, a my směmy při tym Boži pomocny grat być.

Skřička dobročiwiſcę, přečelnisće može snano hižom tamnu wutrobu rozswětlić. To by było po Božej woli, přetož Bóh je lubosć.

W.

Spominanje na dra. Adolfa Černeho

W awgusće před 110 lětami narodzi so nadobny čłowjek z wulkej słowjanskej wutrobu. Wo nim može so prajić, zo bě Kollarowy ideal zdželaneho Słowjana dopjeliňl. Z njesměrej pilnosći bě wšitke słowjanske rěče nauwuknył, zo by jeho dželo mohlo wužitne być wšitkim Słowjanam. Won přemyslowaše, kak bychu so wše słowjanske narody mohle mjez sobu zeznawać. Na jeho słowjanske zmyslenje je wulki wliw měl prof. Masaryk, kaž to Černý w jednym swojich spisow sam wuznawa. Wosebje lubowaše małe słowjanske narody — přede wšem lužickich Serbow, kotriž moža z dobrym prawom jeho swojego narodneho pröcowarja mjenowanac.

Do Lužicy přińdze přeni raz jako młody student w lěće 1884, zo by jeje kraj a lud spoznał. Wo Lužicy hač dotal hišće ničo njewěděše. W Budyšinje zetka so z Michałom Hornikom. Z nim rěčeše wo českę a serbské literaturje, kaž to wopsisuje w swojim žiwjenjoběhu. Pola Hornika so zezna z Jurijom Šewčikom, kotryž jeho přewodzowáše po Lužicy. Dale so zezna z kapłanom a spisowacélem Libšom w Ralbicach, z literarnym historikom Dučmanom w Radworu. Do Čech domoj přinjese sej něsto serbskich knihow, zwjetša dary Michała Hornika. Hnydom so da do

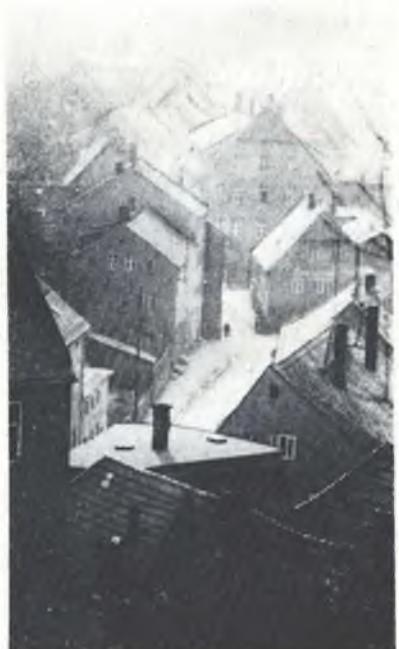
Hdyž bě někotre lěta jako wučer skutkował, bu Adolf Černý na Karlowu uniwersitu w Praze wustupi jako přeni lektor serbské, polskeje a chorwatskeje rěče. Wokoło sebje zhromadzowáše zahorjeny kruh přečelow Lužicy, kotriž założichu w lěće 1907 Česko-serbske towarzstwo a mjenowachu jo po mjenje A. Černeho. To so sta z česčownosće k swojemu uniwerzitetu wučerzej, kotryž bě jich zahoril za najmjeni słowjanski narod — za lužiskich Serbow. Do přenich sobustawow słušeštaj dr. A. Frinta a dr. Jozef Pata. Černeho skutkowanje njebež jenož na uniwersitu wobmjezowane. Wjèle chodžeše do Serbského seminara w Praze, zo by tam přestowal strowe serbske narodne sebjewědomje w Kollarowym duchu mjez serbskimi studentami.

W lěće 1888 wustupi přeni naz jako serbski hudźbny wědomostník a spisowacél, hdyž w „Časopisu Maćicy Serbské“ wozjewi zběrku narodnych a ludowych spěwów. Za swoje słowjanske skutkowanje dosta čestny doktorat Karloweje uniwersity w Praze a Jagelonskeje uniwersity w Krakowje.

Po přenjej swětowej wojny přewostaji lektorat słowjanskich rěčow swojemu wučomcej dr. Paće, dokelž stupi do diplomatiskeje služby jako znajer słowjanskich poměrow. Tak bě won w Parisu na měrowej konferency. Jemu tam džeše wo to, zo by so Lužica słowjanska wuchowała. Žanu skladnosć wón njeskomdži, zo by za Serbow wustupował.

Wot lěta 1927 bě na wuslužbje a přežiwi nazymu swojego žiwenja. Wjèle přednošowaše — nic jenož wo Lužicy, ale tež wo nuznoče dušineho a nabožneho wobnowjenja českého naroda w duchu Jana Husa a J. A. Komenského, po kotrejuž stopach won sam chodžeše. W zohnowowanej starobje 88 lět zemře w lěće 1952, hdyž cyly słowjanski swět spominaše na stolētne posmjertniny Jana Kolára, z kotrymž měješe dr. Adolf Černý tak wjèle zhromadněho.

Miroslav Hloušek

Zymske ranje swita nad Židowom

Són Božich džéčí

Ha widžu-li ptačata čahnyć,
hdyž liséowy žolci so štom ...

Ha widžu-li mročelow čahi,
kaž sony puć po njebjom hić ...

Tak spěwaše naš Handrij Zejler, a
nam so wjele hinak njeñdže. Sony
su wažny džél našeho žiwjenja.

žórlo nowych skutkow, nowego
časa —

Boži puć k nam člowjekam,
byrnjež znajemy straſne a wohidne
sony.

My sonimy wodnjo a w nocu —
z wočinjenymaj wočomaj a spicy.

Lubujemy sony?

Wone maja podžél na woprawdžito-
ści.

su džél woprawdžitosée a tola njej-
su luta woprawdžitosé.

W duchu widžu Anita před sobu.
Jejne sony njeznaju a tola wém, zo
tež wona soni — wo zbožu.

Štô poprawom njesoni wo zbožu?

Són wo zbožu je tak stary kaž člo-
wjestwo same a so njedopjeli přez
člowjekow — chiba přez Boha sa-
meho.

Profetojo posluchachu w sonach na
Bože słwo, zo bychu lud na zbožow-
ny puć pokazali.

My z Anitu sonimy wo zbožu.

Wjèle k nam chodža a nam wšelke
wo zbožu člowjeka powědaja, poka-
zuju nas na našu mót a naš rozum.
Woni rěča nam wo jednoće w boju.

Bože słwo nas hinak wuči, dokelž
je z Boha.

My směmy z Anitu wo zbožu sonić,
dokelž je Bóh pola nas a z nim naše
zbože.

Són nas wobohaći.

Wón je jedna tych dobrotof na-
šebo Boha.

Štôž wo sonach hinak rěči, nje-
znaje ani wědomostne slědženje na
tutym polu.

Són je forma duchowneje aktiwnosće.

Tuž njech Anita soni.

Ja budu tež dale sonić a nocheu
při tym woprawdžitość z wočow spu-
šći.

Njech Anita soni wo zbožu. Wona
wšak budže zbože hinak mjenovać
hač ja. Za nju budže zbože najprjedy
lubosé a wuspěch.

Ja éi njepraju, što wšo zbože za
mnje rěka. Snano smój sej w mno-
him přezjedne.

Ja so swojich sonow njehaňuju.
Su tak rjane!

P. W.

Džak za Bože słwo

Droha redakcija!

Ja sym wučomc technika w měsće
Ł. Ja sym hišče jara młody — 19 lét.
Wéry wéry njejsu mi wjace wšo-
jedne, hdyž sym slyšał w radiju Wa-
še wusylanje a informaciju, zo mó-
žeće mi swj. Pismo pósłać. Přeco

běch sebi hižom žadał, zo bych swj.
Pismo wobsedžał! Ja so Wam džakuju
za wusylanja, kotrež su tak
drohotna cyroba za dušu.

Mariusz P.

Drozy bratřa!

Ja so Wam džakuju za Wašu dobrę
wutrobu a za wažne powučenja, kotrež
nam z radija přichadžea. Moja
cyta swójba zhromadžuje so w 17
hodž. a slucha a so džiwa nad kož-
dym słowom. Do našich wutrobow
je začahnył pokoj. Radosć a tež přez-
jednosć stej w našim domje, kaž to
ženje hač dotal njebe. Waše wusylanje
je nětke derje slyšeć. Ja čitam
Bože słwo a so pröcuju, najwažniše
mysle sebi spomjatkować, zo bych
snadž pozdžišo tež druhim móhl Bože
słwo dale dawać. Ja sej přeju, zo
by hišče wjèle ludzi Boha poznało.

Zdobom prošu tež bratram so dža-
kować, kotriž přinošuja, zo móžemy
tak derje Waše wusylanje slyšeć.

Wšitkich strowimy a jich poru-
čamy Bozej milosci.

Józef A.

Eudž chwaledy Jézus Chrystus!

Drozy bratřa w Chrystusu! Wut-
robnje so Wam džakujemy za list
a knižku, kotruž smy wot Was dō-
stali.

Wy so nas prašeće, hač w swja-
tym Pismje čitamy. My smy hižom
starši ludžo, wobčezeni z choroscemi
a žiwjenjom. Hdyž pak mamy jenož
někak chwile, čitamy Bože słwo.
Jara smy Wam džakowni za wusylanje
w radiju, kotrež wšednje slyši-
my. Jara sebi přejemy, měć cylu Bi-
bbliju. My tu samotnje bydlimy. Naša
jenička džowka je so wudała a bydli
daloko w měsće. Tuž z radosću slu-
chamy Waše wusylanja a so tak du-
chownje posylňamy. Ludžo su džens-
sa hłownje zmysleni na to časne. Bo-
že kralestwo a wumóženje je jim
zdalene. Tuž je derje, zo Wy přez
radijo w koždym domje dopominače,
zo je žiwjenje krótke a zo je nuzne.
sej na wěčnosć myslíć.

Wutrobnje Was strowju.

Njech ma Knjez Jézus Was na sta-
rosći.

Józef RZ.

Twarz to je widżomna nadžija.

Twarz to je wjesoły postup.

Tale rjanosc džensiši džen w našich bohatych dželačerskich domach a w
kwětkojtych zahrodach wokoło nich!

Wostańce z Bohom!

Božena R.

Moped

To je titul hry boharskeho spisovateľa Nedjalka Jordanova, ktorúž predstajichu w Budyskim džiwadle. Młody lēkar ma na sociusu swojego mopeda šarmantnu předawarku Marju ze Sofije, kiuž chce na dowol jēć. Pana jej nuzuje zastać. Reparatura njeje lochka. Lēkar Sašo so na tajke wěcý njewustej. Marja wšak je lepiej wobhonenja w technice a jemu wšelku dobru radu dawa, štož wón z horodoscu wotpokazuje. Jemu je fatalne, zo młoda holca wjace rozumi hač wón.

Druzy ludzo so přidruža, sympatiscy a mjenje sympatiscy, tajcy, kotoriž chedža pomhać, a druzy, kotoriž jenož mudruja. Na tajke wašnje so Marja a Sašo približujetaj. Wěc so komplikuje, hdyž připadnje Mariny přečel Borislaw přindže. Wona jeho wotpokazuje, dokelž je hižom před spóznała, zo drje može wón jej bohaté a přijomne žiwjenje poskići, ale wjace nic. Wona jeho njeľubuje. Lěpje so jej zda, z młodym lěkarjom byc̄ žiwa. Wón ma praksu při rěčnej zawérje a tam pilnje džéta. Tež wón ma wjele wyše za młodu holcu, ale sebi hišće njezwéri zamolitwosć za Marju na so wzac̄. Tuž Marja jeho wopušći. Wón pak za nej honi. My chcemy so nadžieć, zo budžetaj tola hišće zbožowny por.

Spisovačel Jordanow derje charakter rysuje a tež konflikty lubosće młodych, njedozrawjených ludzi.

Naši serbscy džiwadželnicy su z přeswědčenjom hrali. Hłownu žonsku rolu mjeje Janina Brankačec, kotař přeni raz na serbskim jewišcu steješe a dobrý začišć zawostaji. Tež jejny partner Mahr, kotrehož smy husišo widželi – tež na Serbskim cyrkwienskim dnju – je swoju rolu na prawe wašnje zmištrował. La.

Z wosadow

Br. Kurt Hładki (Lattke) z Přiwick pola Budyšinka nowy serbski synodala. Naša dotalna serbska synodalna sotra Hilžbjeta Hornčerjowa rodž. Zejlerjec z Hornjeje Boršće pola Hodžija dyrbješe so synodalnego mandata swójbnych přičin dla

wzdać. My mamy zrozumjenje za to a so jej wutrobnje džakujemy, zo je nas Serbow w Drježdānach na ważnym mestnje zastupowała.

Po našim namjeće je nětk cyrkwienske wjedniſtvo noweho synodalu powołało. Br. Kurt Hładki narodži so 24. 12. 1924 w Přiwickach jako syn serbskej burskej staršeju. Wón ma serbsku žonu a je nan syna a džowki. My jemu z cylej wutrobu přejemy Bože žohnowanje a wjele mudrošće za jeho wulkui nadawk, jako Serb směć sobu dželać w synodze našeje krajneje cyrkwej.

Njeswačidlo. Njedželu Michała běchu so kurendy Budyskeho cyrkwienskeho wokrjesa – na 180 džěci – w Njeswačidle zešli, zo bychu zhromadnje spěvajo Božu službu swjećili. Bě to krasnje! Kajke rjane dary w našich džěcoch tča! Ja sym džěcom radšo a z wjetšej zahoritošću připoslučaň hač najrjeńšej sinfoniji w telewiziji.

Po kemšach so potom kurendy jednotliwych wosadow předstajichu kóžda ze swojim wosebitym spěvom. Při tym wobkedžbowach wobliča připosluchacych džěci, kak běchu wone ze zajimom a połnej koncentraciju při wěcý.

Dožho budžemy na tole rjane połdnjo spominać. Škoda, zo bě tam tak mało wosadnych. Ani při wuznji spěwacych džěci njebečhu wšitcy přišli. A tak mało z druhich wosadow!

To by tajka prawa skladnosć byla, cylu swójbu do awta zasadźeć a do Njeswačidla sej dojēć. Najskerje tak někotryžkuli njeje wěđał, što chětre započeć, a je skomdžił tole krasne wokřewjenje duše.

Njeswačidlo. Młody inženjer Manfred Müller (1933) jědžeše ze swojej mandželskej z Budyšina do Njeswačidla. Před Chelnom zrazy awto do njeju a wobeju čežko zrani. Tydzeń pozdžišo Manfred Müller w Budyskej chorowni zemrě. Cyła wosada z wudowu a džesačětnej džowku a wšemi zawostajenymi wutrobnje žaruje wo młodeho, wobdarjeneho a nadobnega čłowjeka.

Njeswačidlo. August Schiewart a Lejna rodž. Pauluschee z Noweje Wsy možeštaj 21. 9. 1974 swój złoty

Tale wišnja měješe kožde lěto wjèle dobrych čerwjenych płodow.

kwas swjećić. Jubilaraj běštaj z při wuznimi a kwasnymi hościmi do Božeho domu přišloj, zo byštaj so Bohu na tak ważnym dnju nutrnje za wšu swěru džakowałojo a Bože słowo słyšało. Cyrkwienski chór swjatošnosć ze spěwomaj porješi. Jubilaraj staj znataj a čescenaj wosadnaj a staj na swojim čestnym dnju wjèle lubosće a čescwosće nazhoniłojo.

Boh Knjez njech jeju dale miłosći wje přewodža.

Klukš. Naš lětuši wosadny wopornjowodzakneho swjedzenja je wunjes 5 981,12 hr. Wutrobnje so wšitkim darićelam džakujemy. 575 listow bjez mjennow rozdželichmy na wosadnych do swjedzenja. Z nich při džidzechu 288 (50,1%) z pjeniezami wróćo. Wšitke wsy našeje wosady šcedriwje woprowachu, wosebje pak chcemy džakownje wuzběhnyć Zdžer a Jatrob.

Na wozbožace wašnje rjenje wobnowjeny Boži dom we Łupoji

Pomhaj Boh, časopis ewangeliskich Serbow. – Wuchadža jenkorć za měsac z licencu čo. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskej rady NDR. – Rjadej Konwent serbskich ewangelickich duchownych. – Hłowny zamotivny redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswačidli. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. – Cišć: Nowa Doba, čišćenja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-2124)